कुडिः The body; cf. Uṇ. 4. 143.

कुडिका An earthen or wooden water-pot.

कुडी A hut.; cf. कुटी.

कुडुपः The clasp of a necklace or bracelet.

कुडुवः (See कुडव).

कुड्डाल A spade (Mar. कुदळ).

कुड्(ट्)मल *a.* [Uṇ. 1. 106] Opening, full-blown, expanding, (as the blossom of a flower); R. 18. 37; विस्तारिस्तनकुम्भकुड्मलभरोत्सङ्गेन संभाविता Māl. 8. 6. **–लः** An opening bud; विजृम्भणोद्गन्धिषु कुड्मलेषु R. 16. 47; U. 6. 17; द्योतिताग्रः समैः कुन्दकुड्मलाग्रदतः स्मितैः Śi. 2. 7. **–म्** 1 A particular hell; Ms. 4. 89; Y. 3. 222. –2 The arrowhead (point); कुड्मलश्चाभवद्विष्णुस्तस्मिन्निषुवरे तदा Mb. 8. 34. 19.

कुड्मलित *a.* 1 Budded, blossomed. –2 Cheerful, smiling. –3 Half-closed; कण्डूकुड्मलितेक्षणां सहचरीं दन्तस्य कोट्या लिखन् Māl. 9. 32.

कुड्यम् 1 A wall; भेदे कुड्यावपातने Y. 2. 223; Śi. 3.45 विनिमितपटलान्तं दृश्यते जीर्णकुड्यम् Mu. 3. 15. –2 Plastering (a wall). –3 Eagerness, curiosity. **–ड्या** A wall; कीटः पेशस्कृतारुद्धः कुड्यायां तमनुस्मरन् Bhāg. 7. 1. 28. **–Comp. –च्छेदिन्** *m.* a house-breaker, a thief. **–च्छेद्यः** a digger. (**–द्यम्**) a ditch, pit, breach or opening (in a wall). **–मत्सी** The house-lizard.

कुण् I. 6 P. (कुणति, कुणित) 1 To support, aid. –2 To sound. –II. 10 P. (कुणयति) 1 To counsel, advise. –2 To converse or speak with. –3 To invite. –4 To salute.

कुणकः A young animal just born; Bhāg. 5. 8. 7.

कुणप *a.* (**–पी** *f.*) [cf. Uṇ. 3. 143] Smelling like a dead body, stinking. **–पः, –पम्** A dead body, corpse; शासनीयः कुणपभोजनः V. 5. (a vulture); अमेध्यकुणपाशी च Ms. 12. 71; often used as a term of contempt with living beings; व्युत्क्रम्य एतत्कुणपं त्वदङ्गजम् Bhāg. 4. 4.23; Mb. 12. 214. 15. **–पः** 1 A spear; Mb. 7. 148. 46. –2 A foul smell, stench. **–पी** A small bird (Mainā). **–Comp. –अशन** *a.* eating dead bodies.

कुणारु *a.* Ved. Crying out, (क्वणनशील); अहस्तमिन्द्र सं पिणक् कुणारुम् Rv. 3. 30. 8.

कुणालः 1 A kind of bird. –2 N. of a son of Aśoka.

कुणिः A cripple with a withered or crooked arm. –2 A whitlow.

कुण्टक *a.* (**–की** *f.*) Fat, corpulent.

कुण्ठ् 1 P. (कुण्ठति, कुण्ठित) 1 To be blunted or dulled. –2 To be lame or mutilated. –3 To be dull or stupid, be idle. –4 To loosen. –*Caus.* or 10 P. To hide.

कुण्ठ *a.* 1 Blunt, dulled; वज्रं तपोवीर्यमहत्सु कुण्ठम् Ku. 3. 12, has no effect on &c.; कुण्ठत्वमायाति गुणः कवीनां साहित्यविद्याश्रमवर्जितेषु Vikr. 1. 14; Śi. 12. 12; कुण्ठीभवन्त्युपलादिषु क्षुराः Ś. B. –2 Dull, foolish, stupid. –3 Indolent, lazy. –4 Weak. **–Comp. –धी, –मनस्** *a.* foolish, weak-minded; Bhāg. 3. 32. 17.

कुण्ठकः A fool.

कुण्ठित *p. p.* 1 Blunted, dulled; (fig. also); बिभ्रतोऽस्त्रमचलेऽप्यकुण्ठितम् R. 11. 74; Bv. 2. 78; Ku. 2. 20; शास्त्रेष्वकुण्ठिता बुद्धिः R. 1. 19 not hampered or impeded; cf. also दशवदनभुजानां कुण्ठिता यत्र शक्तिः Mahān. –2 Stupid. –3 Mutilated. –4 Grasped, held. –5 Encircled.

कुण्ड् I. 1 Ā. 1 To burn. –2 To eat. –3 To heap. –II. 1 P. To maim or mutilate. –III. 10 U. To protect.

कुण्डः –डी, –डम् [cf. Uṇ. 1. 112] 1 A bowl-shaped vessel, a basin, bowl. –2 A round hole in the ground for receiving and preserving water. बलं नागसहस्रस्य यस्मिन्कुण्डे प्रतिष्ठितम् Mb. 1. 128. 68. –3 A hole in general; अग्निकुण्डम्. –4 A pool, well; especially one consecrated to some deity or holy purpose. –5 The bowl of a mendicant. –6 A water-jar (कमण्डलु). **–डः (–डा** *f.*) A son born in adultery, the son of a woman by a man other than her husband while the husband is alive; पत्यौ जीवति कुण्डः स्यात् Ms. 3. 174; Y. 1. 22. **–ण्डा** An epithet of Durgā. **–Comp. –आशिन्** *m.* a pander, pimp, one who depends for his livelihood on a कुण्ड *i. e.* a bastard, or adulterine; अमृते जारजः कुण्डो मृते भर्तरि गोलकः । यस्तयोरन्नमश्नाति स कुण्डाशीति कथ्यते ॥ Deval Smṛiti; Ms. 3. 158; Y. 1. 224. **–ऊधस् (कुण्डोध्नी** P. V. 4. 131) 1 ऊधसोऽनङ् a cow with a full udder भुवं कोष्णेन कुण्डोध्नी; R. 1. 84. –2 a woman with a full bosom. **–कीटः** 1 a keeper of concubines. –2 a follower of the Chārvāka doctrine, an atheist. –3 a Brāhmaṇa born in adultery. **–कीलः** a low or vile man. **–गोलम्, –गोलकम्** 1 gruel. –2 a group of कुण्ड and गोलक (taken together); cf. परदारेषु जायेते द्वौ पुत्रौ कुण्डगोलकौ । पत्यौ जीवति कुण्डः स्यात् मृते भर्तरि गोलकः ॥ Ms. 3. 174. **–धारः** 1 N. of a cloud; Mb. 12. 271. 2. –2 N. of a Nāga; Mb. 2. 9. 9. **–पाय्यः** (कुण्डेन पीयते अत्र क्रतौ) क्रतौ कुण्डपाय्यसञ्चाय्यौ P. III. 1. 130; a sacrifice; कुण्डपाय्यवतां कश्चिदग्निचित्यावतां तथा Bk. 4. 67. **–भेदिन्** *a.* Clumsy.

कुण्डकः, –कम् A pot; कुण्डकास्थितम् (कज्जलम्) Ks. 4. 47.

कुण्डलः, –लम् [कुण्ड-मत्वर्थे ल] 1 An ear-ring; श्रोत्रं श्रुतेनैव न कुण्डलेन Bh. 2. 71; Ch. P. 11; Ṛs. 2. 20, 3. 19; R. 11. 15. –2 A bracelet; Śi. 6. 27. –3 The coil of a rope. –4 A fetter, tie, collar.

कुण्डलना Encircling (as a word) to denote that it is to be left out or not considered; तदोजसस्तद्यशसः स्थिताविमौ वृथेति चित्ते कुरुते यदा यदा । तनोति भानोः परिवेषकैतवात्तदा विधिः कुण्डलनां विधोरपि ॥ N. 1. 14; cf. 2. 95 also.

कुण्डलिका A circle; Hch.

कुण्डलिन् (**–नी** *f.*) 1 Decorated with ear-rings. –2 Circular, spiral. –3 Winding, coiling (as a